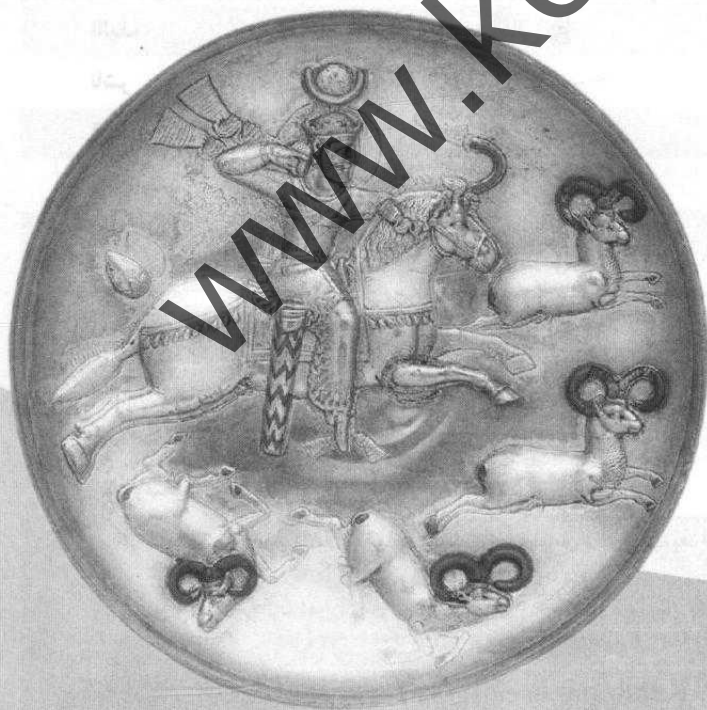

۱۳۴۳۵۶۷
۸۴/۸/۲۴

فلسفه تربیت بدنی و ورزش

مسعود اقبالی

احمد آذربانی

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است، هرکس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سرشناسه : آذربانی، احمد، ۱۳۳۲-
 عنوان و نام پدید آور : فلسفه تربیت بدنی و ورزش / مولفان احمد آذربانی، مسعود اقبالی.
 مشخصات نشر : تهران: آییز، ۱۳۹۴.
 مشخصات ظاهری : ده، ۱۸۲ ص: مصور، جدول، نمودار.
 شابک : 978-964-970-525-5
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : تربیت بدنی -- فلسفه
 شناسه افزوده : اقبالی، مسعود، ۱۳۲۸-
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ ف ۸ GV۳۴۲/۴
 رده بندی دیویی : ۶۱۳/۷۱۰۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۹۰۰۰۲۷

فلسفه تربیت بدنی و ورزش

تألیف	احمد آذربانی، مسعود اقبالی
ناشر	آییز
قطع	وزیری
نوبت چاپ	اول
تاریخ چاپ	۱۳۹۴
تیراژ	۱۵۰۰
صفحات	۱۹۲
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۷۰-۵۲۵-۵
لیتوگرافی	نورنگ ۷۷۵۲۹۳۶۳-۷۷۵۳۱۰۲۷
چاپ و صحافی	طرفة ۵۵۲۶۹۲۸۷-۸
تومان	۱۲۰۰۰

کتابیران: تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان آزادی، خیابان دکتر قریب، بعد از فرصت شیرازی، پلاک ۷، تلفن: ۱۸-۶۶۵۶۶۵۰۹
 نوپردازان: تهران، خیابان لبافی نژاد، بین اردیبهشت و فروردین، پلاک ۲۳۸
 تلفن: ۶۶۴۱۴۴۷۴-۶۶۴۱۴۵۱۵-۶۶۴۱۱۱۷۳-۶۶۴۹۴۴۰۹

مقدمه

کلمه‌ی «علم» در زبان ما، به دو معنای مختلف به کار برده می‌شود: یکی به مفهوم کلی و دیگری به مفهوم خاص. معنای اصلی و نخستین علم، «دانستن» در مقابل «ندانستن» است. از این دیدگاه به تمامی آگاهی‌های بشر - صرف نظر از نوع آنها - علم (Knowledge) اتلاق می‌شود. بنابراین علم به این مفهوم، آگاهی در مقابل جهل است. علم به معنای دوم، منحصرأً به دانستنی‌هایی گفته می‌شود که مبتنی بر «تجربه‌ی حسی» باشند (Science). در این مورد - درست یا غلط - ما، غالباً از واژه‌ی «دانش» استفاده می‌کنیم. علم، به مفهوم اخیر، در برابر جهل قرار نمی‌گیرد، بلکه در تقابل با همه‌ی دانستنی‌هایی است که آزمون‌پذیر نیستند. فلسفه (مجموعه‌ی آگاهی از جهان)، متافیزیک (معرفت نسبت به احکام و عوامل مطلق هستی)، اخلاق (علم به خوبی‌ها و بدی‌ها)، عرفان (تجارب درونی نسبت به زندگی و وجود)، منطق (ابزار درست اندیشیدن) و ... علی‌رغم مالامال بودن از معرفت و آگاهی، بیرون از مفهوم علم به معنای دوم آن قرار دارند.

امروز در نزد جهانیان، آگاهی به مفهوم دوم (Science) معنای ناب و مفهوم اصلی علم است؛ چنانکه «برتراند راسل» می‌گوید: اگر از چیزی آگاهی «تجربی» نتوان داشت، در واقع از آن، هیچ آگاهی نمی‌توان یافت. بنابراین از نظر راسل و همفکران کثیر او، هر آنچه در قلمرو علوم تجربی نگنجد، در زمره‌ی مبهمات و مجهولات است.

پاره‌ای دانش‌شناسان سؤال کرده‌اند این مدعا که فقط علوم تجربی می‌توانند حقیقت را بر ما بنمایانند چگونه و از چه راهی به اثبات رسیده است؟ به بیان ساده‌تر، ادعای امثال راسل در چه زمانی، توسط چه کسانی و به چه شیوه یا روشی ثابت شده است؟ بدیهی است که برای اثبات صحت این مدعا، نمی‌توان دست به تجربه زد و از علوم تجربی مدد جست؛ زیرا اولاً در اینجا، علوم تجربی، خود مورد پرسش و کاوش هستند و تا وقتی ادعای مزبور ثابت نشده، نمی‌توانند به عنوان «اصل» در ارائه پاسخ به کار گرفته شوند، ثانیاً چون سؤال مورد نظر، یک پرسش تجربی نیست، نمی‌توان برای اثبات آن به علوم تجربی توسل جست. بدین ترتیب و با ارائه‌ی چنین استدلالی، علم به معنای عام، ارزش و اعتبار خود را نمایان می‌سازد.

فلسفه، از اقسام علم به مفهوم وسیع آن است؛ یعنی نوعی معرفت عام، نسبت به امور عالم.

واژه‌ی فلسفه، امروزه در فرهنگ دانش‌شناسی نیز معنای ویژه‌ای یافته است. معنایی که به تمامی علوم - از جمله تربیت بدنی - قابل تعمیم است. وقتی از فلسفه‌ی تربیت بدنی سخن می‌گوییم، اولین هدف ما، ارتقاء معرفت نسبت به آن است: اینکه چگونه علمی است؟ جایگاه آن کجاست؟ چرا متولد شد؟ چگونه باید به کار گرفته شود؟ اهداف اصیل آن کدام است؟ ابعاد اخلاقی آن چگونه قابل ارزشیابی و ارزشگذاری است؟ و... منظور بعدی از مطالعه‌ی موضوع فلسفه‌ی تربیت بدنی، بررسی عقاید مکاتب مختلف فلسفی و ایدئولوژی‌ها، در رابطه با این رفتار (تربیت بدنی، ورزش و بازی) است. (اگرچه مؤلفان این مکتوب، عبارت «تربیت بدنی از منظر مکاتب فلسفی» را به جای عنوان «فلسفه‌ی تربیت بدنی» برای معرفی منظور اخیر ترجیح می‌دهند).

در این کتاب، هر دو مفهوم فلسفه‌ی تربیت بدنی مورد بررسی قرار گرفته است. در بخش اول، موضوع، مفهوم، اهداف و ارزش‌های تربیت بدنی به عنوان فلسفه‌ی این علم، تحلیل و تبیین شده و در بخش دوم، تربیت بدنی از نگاه پنج مکتب بزرگ فلسفی: ایده‌آلیسم، رئالیسم، ناتورالیسم، پراگماتیسم و اگزیستانسیالیسم مورد ارزیابی واقع شده است.

علی‌رغم مساعی فراوانی که در تدوین و تحریر این کتاب صورت گرفته، احتمال کژی یا کاستی در ارائه و تبیین پاره‌ای مفاهیم و موضوعات بعید نخواهد بود. ارائه طریق فرزندگان و اندیشمندان بالاختصاص کارشناسان و اساتید فلسفه، مؤلفان را در پیمودن طریق استکمال یاری خواهد نمود. کاتبان، بر خود لازم می‌دانند از تمامی کسانی که در تکمیل این مکتوب یآوری نمودند، قدردانی و سپاسگزاری نمایند. نام بردن از یکایک آنان، قطعاً در این مختصر، میسر نیست، لکن بی‌شک همکاران محترم در مؤسسه‌ی انتشارات آبیژ - بالاختصاص جناب آقای قارلقی مدیریت محترم تولید و سرکار خانم آزاده شکرزبان مسئول محترم تایپ و تنظیم مطالب - در صدر آنان قرار دارند. همچنین از زحمات ارزنده‌ی جناب آقای علی‌اصغر خوشخو و نیز جناب آقای محمدرضا آذربایجانی ویراستار ادبی متون صمیمانه تقدیر و تشکر می‌شود.

احمد آذربایانی - مسعود اقبالی

تابستان ۹۴

فهرست مطالب

بخش اول: نگاهی به مفاهیم و موضوعات	۱
فصل اول: جایگاه تربیت بدنی در نظام تعلیم و تربیت	۳
تربیت بدنی و فلسفه	۱
مقدمه	۳
تربیت	۳
هدف‌های آموزش و پرورش رسمی	۷
تربیت بدنی	۱۰
اهداف در تربیت بدنی	۱۰
طبقه‌بندی اهداف در تربیت بدنی	۱۱
آرمان	۱۴
اهداف عمومی	۱۴
«اجمال سخن»	۱۷
فصل دوم: کندوکاو در موضوع فلسفه‌ی تربیت بدنی	۱۹
موضوعات فلسفه	۲۳
رابطه‌ی علم و فلسفه	۲۵
اهداف فلسفه	۲۶
اجزاء فلسفه	۲۸
فلسفه‌ی تربیت	۳۱
فلسفه‌ی تربیت بدنی	۳۴
«اجمال سخن»	۳۸

۴۱	بخش دوم: تربیت بدنی در انتظار مکاتب فلسفی
۴۳	فصل سوم: ایده‌آلیسم و تربیت بدنی
۴۳	پیشینه‌ی تاریخی
۴۵	سقراط که بود؟
۵۰	هستی‌شناسی افلاطون
۵۱	ایده‌آلیسم و تعلیم و تربیت
۵۳	پندارگرایی و تربیت بدنی
۵۵	«اجمال سخن»
۵۷	فصل چهارم: رئالیسم و تربیت بدنی
۵۸	هستی‌شناسی رئالیستی
۶۴	انسان‌شناسی رئالیسم
۶۶	ارزش‌شناسی و اخلاق رئالیستی
۶۸	تعلیم و تربیت رئالیستی
۷۱	واقع‌گرایی و تربیت بدنی
۷۶	«اجمال سخن»
۷۷	فصل پنجم: ناتورالیسم و تربیت بدنی
۸۱	هستی‌شناسی ناتورالیسم
۸۲	انسان‌شناسی ناتورالیسم
۸۵	معرفت‌شناسی ناتورالیسم
۸۶	ناتورالیسم و اخلاق
۸۷	ناتورالیسم و تعلیم و تربیت
۹۰	تفاوت بین مردان و زنان در تربیت
۹۲	طبیعت‌گرایی و تربیت بدنی
۹۴	پستالوزی

۹۶	کلابارد
۹۸	«اجمال سخن»
۹۹	فصل ششم: پراگماتیسم و تربیت بدنی
۱۰۰	پراگماتیسم چه می‌گوید؟
۱۰۱	زمانی برای عمل‌گرایی
۱۰۲	پیرس، بنیان‌گذار پراگماتیسم
۱۰۷	ویلیام جیمز
۱۰۸	زندگی‌نامه
۱۰۹	پراگماتیسم از نظر جیمز
۱۱۲	جرج هربرت مید
۱۱۴	مید، روانشناس اجتماعی و جامعه‌شناس فرهنگی
۱۱۷	جان دیویی
۱۱۷	زندگی‌نامه
۱۱۹	آثار فلسفی و تربیتی دیویی
۱۲۱	دیویی بنیان‌گذار مکتب شیکاگو در فلسفه پراگماتیسم
۱۲۲	مبانی فلسفی آزمایش‌گرایی دیویی
۱۲۳	رد مطلق‌های فلسفی
۱۲۴	ارگانیسم و محیط
۱۲۵	معرفت‌شناسی دیویی
۱۲۶	فرایند اندیشه تا عمل
۱۲۶	ارزش‌شناسی تجربی (آزمایش‌گرایانه)
۱۲۸	دیویی و تعلیم و تربیت
۱۲۹	آموزش و پرورش به مثابه‌ی نگهداری و بازسازی
۱۲۹	مدرسه و جامعه
۱۳۰	جامعه‌ی دموکراتیک و آموزش و پرورش
۱۳۱	آموزش و یادگیری آزمایش‌گرایانه

۱۳۲	رشد به عنوان هدف آموزش و پرورش
۱۳۲	برنامه‌ی درسی مبتنی بر تجربه
۱۳۳	بازسازی تجربه و تعلیم و تربیت
۱۳۳	عملگرایی و تربیت بدنی
۱۳۵	پراگماتیسم و ارزش تربیت حرکتی
۱۳۹	آموزش مهارت‌های حرکتی به روش حل مسئله
۱۴۳	ارزش نقدی تکنیک‌ها و تاکتیک‌های ورزشی
۱۴۴	«اجمال سخن»
۱۴۷	فصل هفتم: اگزیستانسیالیسم و تربیت بدنی
۱۴۸	پیشینه‌ی تاریخی
۱۵۱	زندگی و اندیشه‌ی که‌گارد
۱۵۳	که‌گارد و تعلیم و تربیت
۱۵۴	سیر و سلوک سارتر
۱۵۷	هستی‌شناسی سارتر
۱۵۸	انسان‌شناسی سارتر
۱۵۹	آزادی و انتخاب
۱۶۱	ارزش‌شناسی سارتر
۱۶۱	اگزیستانسیالیسم و تعلیم و تربیت
۱۶۴	ایلیچ و مدرسه‌زدایی از جامعه
۱۶۶	اگزیستانسیالیسم و روانشناسی انسان‌گرایانه
۱۶۷	هولت و تعلیم و تربیت باز
۱۷۰	اصالت وجود و تربیت بدنی
۱۷۴	«اجمال سخن»
۱۷۵	فهرست منابع و مأخذ
۱۷۷	نمایه